

NAŠE STARE SORTE VINOVE LOZE

F. ŠATOVIĆ

Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Faculty of Agriculture, University of Zagreb

SAŽETAK

Skupljeno je 1100 naziva naših starih sorata vinove loze uz podatke o kraju gdje se govori i zabilježenim gospodarskim svojstvima. Najveći dio potječe iz starih rukopisa i knjiga počevši od najstarijeg iz 1415. godine koje je sabrao i objavio Šulek 1879. godine. Manji dio je iz etnografskih zapisa objavljenih u Zborniku za narodni život i običaje od 1896-1989. godine. Podaci su korisni skupljačima germplazme naših starih sorata za Hrvatsku banku gena.

UVOD

Od svih kulturnih biljnih vrsta u Hrvatskoj vinova loza se uzgajala i sada uzgaja u najvećem broju sorata (kultivara, kulturnih varijeteta). Uzgajane stare i sadašnje sorte vinove loze imaju do sada zabilježenih preko 2.200 različitih naziva. Veliki broj naziva su samo različiti oblici iste riječi u pojedinim mjesnim govorima, a često i različiti nazivi označuju istu sortu.

Najstariji zabilježeni nazivi sorata vinove loze potječu iz početka 15. stoljeća (rukopis u Mletcima: suhva, suhvica) i iz naših najstarijih rječnika. Belostenec navodi: kozjak, kozji cecek, morščina, muškat, podbel, volovina i D. = dalmatinski: malvasija, pčelino grozdje, trebdrag.

Na skupljanje "riječi kojim se puk u poljodjelskih predmetih i poslih služi" prvi je pozvao 26. lipnja 1813. svećenike zagrebački biskup Vrhovac. On je još 1781. pokrenuo osnutak prve opće praktične gospodarske škole u Hrvatskoj, a to je samo 3 godine poslije prve takve u svijetu osnovane u Szarvasu u Mađarskoj.

Biskup Haulik utemeljitelj Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva (1841.) i banski namjesnik proglasio je 1847. u Hrvatskom saboru narodni jezik uporabnim, a iste godine je na zahtjev društva austrijski vinogradarski stručnjak Franz Xaver Trumer počeo pregled sorata u vinogradima kraljevine Hrvatske i do 1854. u tri navrata skupljao nazive i determinirao uzgajane sorte.

Prema obavijesti u Gospodarskom listu dalmatinskom od srpnja 1872. koji je izlazio na talijanskom i hrvatskom jeziku "Priedsjednik dalm. g. društva Borelli

sazvao je odbor strukovnjaka koji će viećati o znanstvenom nazivlju čokoća, koje u svakoj okolici drugo ime nosi".

Šulek je u svom Jugoslavenskom imeniku bilja iz 1879. godine skupio gotovo sve što je bilo u dostupnim rukopisima ili tiskanim listovima i knjigama. Tu je i 260 imena dalmatinskih sorata koje mu je ustupio Ivan Danilo svećenik iz Zadra kao i nazivi iz članka Ivana Novaka "Lozo-grozdopisje otoka Hvara" objavljenog 1877. godine.

U ovom članku nije obuhvaćeno oko 1300 naziva sorata koje su pregledno navedene, a 200 od njih i detaljnije opisane u djelu Stjepana Bulića Dalmatinska ampelografija objavljenom u Zagrebu 1949. godine skupljane od 1887. do 1925. godine u 2/3 mjesta Dalmacije.

Na početku su iznijeti nazivi vrsta vinove loze kako ih je zabilježio Šulek, a zatim abecedni popis sorata uz oznaku b (bijela) ili c (crna), podatak o prinosniku i kraju te kraći postojeći podaci o sorti. U popisu je i nekoliko naziva direktno rodeće američke loze uz oznaku d. Kao prilog su dodani pretisci o nazivoslovlju i sorti Imbrina (Kraljevina) te riječi o trsju, grozdu i vinu koji su objavljeni od 1857 - 1879. godine u Gospodarskom listu odnosno u Belostenčevom Rječniku.

VRSTI VINOVE LOZE

Vitis vinifera L.

loza - (Bartulović, Makarska) Pupa od loze stuci i metni na čelo i tabane, gdi je bost od glave. Vodu, koju toči loza, metni na oči, diže od nji krv.

ruža - (Jardas, Kastavščina: ruža = trs, ruže = trsje)

vinoloza - (Vukasović, Slavonija)

vinova loza - (Slavonija) Zagonetka: Otac kotac, mati dropljuša, sitna djeca, al obiesna?

trs - (Belostenec, Zagreb, Lambl, Brlaković, Gradišće); (Zagonetka: Otec stoji, mati kleči, a deca visiju = Trs, rozga i groždje, Valjavec)

vinuka - (Istra) njem. Rebenschoss, Rebengeiz,

vinjaga - (Šulek samo prema Vukovu Rječniku, Anić 1996)

Vitis vinifera var. *apyrena*

suhva - uva passa (Mletci 1415), njem. Zibeben, Passula major.

sukva - v. suhva

suhvica - grana sicca vitis (Mletci 1415), njem. Rosinen, Korinthen, Passula

minor

sukvica - v. suhvica

Vitis silvestris Gmel.

divoloza - (Visiani, Sinj),
divolozica - (Visiani, Sinj)
greš - (Visovac),
grešika - (Sabljar),
grozdje pastro - (Dellabella) v. pastrica,
loza divja - (Mletci 1415) *vitis vinifera siluris*; (Kuzmić, Visovac) lambrugia
loza-poznica - (Kuzmić, Dubrovnik),
lozica - (Vujičić) *vitis labrusca*,
loznica - (Belostenec) *vitis lambrusca*,
lozunika - (Krk),
pajina - svrst divje loze (Sabljar, Primorje)
pastrica - (Dellabella) uva omphacia, *V. silvestris* Mnch.
trtovina - (Brlaković, Gradišće)
viničina - (Kalnik),
viničevina - (Zagreb),
vinika - (Belostenec) *Labrusca*, *vitis agrestis*, *vitis attica*,
vojičevina - (Valjavec) samoraslo crno grozdje u šumah,

ABECEDNI POPIS SORATA

VINOVA LOZA (*Vitis vinifera*, echte Weinrebe, European grape)

Alban bieli - b (Primorje),
Alban crni - b (Primorje),
Arbol veli - b (Primorje),
Arbol mali - b (Primorje),
Arganel - (Šulek),
Arganel crni - c (Primorje),
Babičević - c (Dalmacija, Danilo),
Babić - c (Dalmacija, Danilo),
Baboleč - (Trumer) rother Heunish,
Bajer - (Podravina),
Balbut - b (Dalmacija, Novak),
Balenta - tamno-bielo vodenasto (Dalmacija, Novak),
Banjoška - b (Dalmacija, Danilo),
Barara - (Sabljar, Crikvenica),
Bastianec - c (Cres) krupno,
Baščan - c (Sabljar, Crikvenica),
Baščanin - c (Sabljar, Crikvenica),
Baščina - b (Dalmacija, Danilo),
Baštiančić - (Cres),

Baštianec - c (Cres) krupno,
Belac - b (Dragosavljević, Srijem),
Belak - b (Kalnik) weisse Kadarka,
Belak - b (Križevci) weisser Heunisch,
Belak črni - c (Kalnik) blaue Blank,
Belak črni - c (Kalnik) blaue Zimmettraube,
Belec - b (Cres),
Beli par - b (Primorje),
Belina - b (Moslavina, Zagreb) weisser Heunisch,
Belina - b (Lang, Samobor, Cerje),
Belina bela - b weisser Ortlieber (Zagreb),
Belina cusrava - b weisser Wippacher (Križevci),
Belina debela - b grosser weisser Javor (Moslavina),
Belina debela - b weisser Mosler (Križevci);
Belina debela - b weisser Milcher (Zagreb, Križevci).
Belina debela - b weisser Heunisch (Trumer);
Belina debela - b (Lang, Samobor),
Belina dišuća - b weisse muskirte Urbanitraube (Vukotinić),
Belina drobna - b gelber Heunisch (Trumer);
Belina drobna - b weisse Schopatna (Zagreb),
Belina drobna - b (Lang, Samobor)i
Belina dugovata - b weisser Mosler (Zagreb),
Belina krupna - b weisse muskirte Urbanitraube (Križevci),
Belina moslavečka - b weisser Mosler (Vukotinić),
Belina pitovna - b weisser Mosler (Kalnik),
Belina prava - b weisser Heunisch (Križevci),
Belina prepasana - b weisser Barthheiner (Moslavina),
Belina prepasana - b gelber Kracher;
Belina sbojita - b weisse Zimmettraube, gelber Plavec (Slunj) Belina sbojna - b
weisse Zimmettraube, gelber Plavec (Slunj),
Belina šarena - b weisser Milcher (Glina),
Belina trda - b weisser Mosler (Križevci),
Belina velika - b weisser Mehlweiss (Trumer),
Belina velika - b weisser Heunisch (Vukotinić),
Belina zelena - b weisser Javor (Križevci),
Belina žuta - b gelber Heunisch (Trumer);
Belina žuta - b weisse Schopatna (Zagreb),
Belina (v)laška - b ahornblättriger Wipacher (Trumer),
Belinica - b weisse Zimmettraube (Križevci, Petrinja),
Beloružina - b (Cres),
Beluša - b najbjelje grožđe (Dragosavljević, Srijem),
Beretinjak - b (Dalmacija, Danilo),
Beričnica - b (Dalmacija, Danilo),
Berkovac - b (Primorje),

Beška - (Sabljar, Krk),
Bilina (bjelina ?) - b (Žumberak),
Biloliska - (Dalmacija, Danilo),
Biljuška - b (Dalmacija, Danilo),
Bjelina - b (Dalmacija),
Bjelolieska - b (Dalmacija, Danilo),
Blatka - b (Dalmacija, Danilo),
Blažičev - c (Dalmacija, Danilo),
Blesec - b weisser Elben (Trumer),
Bljuska - c (Dalmacija, Danilo),
Bobek - Geisstutte (Severin),
Bobolec - dreifärbiger Heunisch (Trumer),
Bodulsko grozje - (Jardas, Kastav),
Bogdanuša mala - b (Dalmacija, Danilo),
Bogdanuša vela - b (Dalmacija, Danilo),
Bogdanuša - b (Dalmacija, Danilo),
Boglička - c (Novak, Hvar),
Bolovina - c (Dalmacija, Danilo),
Bošnjak crni - c (Primorje),
Bračanin - c (Dalmacija),
Brajda - (Širola, Novalja) (
Brajda bela - b (Dalmacija, Danilo),
Brajda crna - (Dalmacija, Danilo),
Brajda mala - c (Dalmacija, Danilo),
Brajda stara - (Širola, Novalja)),
Brajda vela - c (Dalmacija, Danilo),
Brajkovac - (Sabljar, Kraljevica),
Braničevac - (Podravina),
Braničevka - c blaue Kadarka (Kalnik),
Braničevka biela - b (Križevci),
Braničevka crna - c blaue Kadarka (Križevci),
Branjkovac - (Sabljar, Kraljevica),
Bratkovina - b (Dalmacija, Danilo),
Brenkovac mali - b (Primorje),
Brenkovac veliki - b (Primorje),
Brina - (Varaždin, Cerje) v. imbrina,
Bukovščak - (Habdelić)
Burgundac modri - c (Stražimir) najplemenitije crno vino,
Burgundec - b (Lang, Samobor),
Burgundec črni - c (Lang, Samobor),
Butorovička - b (Dalmacija, Danilo),
Cec kozji - (Valjavec),
Cecek - (Trumer), v. cicek
Cibib - b (Dalmacija, Danilo),

Cicek črni - c (Trumer) blauer Titscheiner oder Auguster,
Cicke - (Karlovac),
Cibib muškatan - b (Dalmacija, Danilo),
Ciganka - (Brod) grauer Ortlieber,
Ciganka - (Brod) Zigeunertraube,
Cipar - c (Dalmacija, Danilo),
Cipar - (Širola, Novalja),
Cizek bieli - b (Slunj) weisse Schopatna,
Ciziba - b (Primorje) bez pašćicah,
Crljenak - c (Dalmacija, Danilo),
Crljenica - c (Dalmacija, Danilo),
Crljenika - c (Glina) blauer Blank
Crljenika - c (Glina) violetter Pineau
Crnica - c (Primorje),
Crnica mala - c (Primorje),
Crnica velika - c (Primorje),
Crnika - c (Sriem),
Crnina - (Slavonija; Cres),
Crnina krupna - c blaue Kadarka (Glina),
Crnina prava - c blaue Kadarka (Glina),
Crnina zbojna - c schwarzer Heunisch (Slunj),
Crnoplavac - (Sabljar, Cirkvenica, Istra),
Crvenika - sitno crveno ko groždice (Dragosavljević, Sriem),
Čačurica - grüner Ortlieber (Požega),
Čađavica - čađava grožđa (Sriem),
Čanževina - b (Primorje), zaudara po stjenici (= čanža),
Čavčica - (osavizica) schwarzer Kleinungar (Trumer, Sriem),
Čavka - c (Virovitica) Urbanitraube, schwarzer Heunisch,
Čavka - c (Zagreb, Požega) blauer Ortlieber,
Čavka biela - b weisser Reifler (Sriem),
Čavka crna - c schwarze Magdalenentraube (Sriem),
Češnjak - (Zelina),
Čibila - b (Dalmacija)
Čihovac - c (Dalmacija, Danilo),
Čihovac mali - c (Dalmacija, Novak),
Čihovac veli - c (Dalmacija, Novak),
Črljenjak - c blauer Milcher (Križevci),
Črljena - (Širola, Novalja),
Črna Kate - bjelkasto (Krk),
Črnila - c (Trumer) blauer Kölner,
Črnila - c (Trumer) blaue Zimmettraube,
Črnina - c (Zagreb), blauer Kölner (Trumer)
Črnina - c (Jardas, Kastav),
Črnina - c (Cerje)

Črnina debela - c blauer Sylvaner (Trumer),
Črnina drobna - c blaue Kauka (Zagreb);
Črnina drobna - c blaue Zimmettraube (Križevci, Sv. Ivan)
Črnina krhka - c blauer Oberfelder (Kalnik),
Črnina mala - c (Vukotinić), v. črnina drobna,
Črnina moslovečka - c blaue Kadarka (Vukotinić),
Črnina pitovna - c schwarzer Heunisch;
Črnina pitovna - c blauer Kölner (Kalnik, Križevci),
Črnina prava - c blauer Oberfelder (Vukotinić),
Črnina pucanica - c (Lang, Samobor) i d,
Črnina raztrešena - c blaue Zimmettraube (Trumer),
Črnina stara debela - c blaue Tantowina (Križevci),
Črstina - b weisse Lamberttraube (Glina),
Čulica - (Sabljar),
Čučurica - b sitno (Požega),
Dalmatinka - c schwarzer Kleinungar (Glina),
Dalmatinka - c blauer Damascener (Glina)
Dalmatinka modra - c blauer Trollinger (Gospodarski list),
Debić - b (Dalmacija, Danilo),
Debić - c (Dalmacija, Danilo)
Debić mali - b Dalmacija, Danilo
Debić talijanski - b Dalmacija, Danilo
Debić veli - b Dalmacija, Danilo
Debit - b (Dalmacija, Danilo),
Debit - c (Dalmacija, Danilo)
Deklina - Kalnik,
Dekline grožđe - b Mehlweiss (Zagreb),
Dekliščak - (Varaždin) stopu dugačko riedko, zelenkasto, slatko,
Delavár - d (Cerje)
Diléktér črni - d (Cerje)
Diléktér črléni - d (Cerje)
Diléktér bieli - d (Cerje)
Dimenka - b slatko kao staklenac (Dragosavljević, Sriem),
Dimnik - Rauchler, rauchfarbige Zimmettraube (Trumer),
Dinka - (Stražimir) rothe Gewürztraube
Dinka biela - (Dragosavljević, Sriem)),
Dinjka - rothe Gewürztraube (Slavonija),
Dinjka biela - b (Sriem),
Diréktor bieli - d (Cerje)
Diréktor črléni - d (Cerje)
Diréktor črni - d (Cerje)
Divičina - b grüner Ortlieber (Đakovo),
Divičina - b weisser Rauschling (Trumer);
Divjača - (Šulek),

Divjak - b weisser Kölner (Križevci),
Divjak zeleni - b grüner Sylvaner (Zagreb),
Divjaka biela - b (Primorje),
Divjaka crna - c (Primorje),
Dobra loza - b (Dalmacija, Danilo),
Dobrogostina - b (Dalmacija, Danilo),
Draganela - b (Cres),
Dragovesela - (Širola, Novalja),
Dragunela - b (Dalmacija, Danilo),
Drenak - (Sriem),
Drenak beli - b weisse Geissdutte (Sriem),
Drenak crni - c schwarze Geissdutte (Sriem),
Drenak crveni - (Dragosavljević, Sriem),
Drienak riedki - b weisse Schopatna (Glina),
Drienak bieli - b weisser Micher (Glina),
Drienak crni - c blaue Eicheltraube (Glina, Požega)
Drinak crveni - (Lovretić, Otok),
Drinak crni - c (Lovretić, Otok),
Drinak bili - b (Lovretić, Otok),
Drinjka - (Lovretić, Otok) ,
Driščec - b weisser Mehlweis (Sv. Ivan),
Drišček - b (Cerje) (biele jagodé velike i malé),
Driščika - (Zagreb),
Drišlina - (Brlaković, Gradišće) Spatzentraube,
Drišljavec - hainblättriger Wipacher, Križevci,
Drnekuša mala - c (Dalmacija, Danilo),
Drnekuša vela - c (Dalmacija, Danilo),
Dugopetka - (Žumberak),
Dušeće groždje - (Brlaković, Gradišće) Muskatellertraube,
Djundjiber - (Valjavec, Virovitica),
Farbarinka - c (Sabljar),
Farbarinka crna - c (Sabljar) rothe Färbertraube,
Frankovka - c (Lang, Samobor),
Frankovka modra - c (Stražimir) dobro rodi,
Frankovka modra - c (Stražimir)
Gak - c (Gospodarski list) violetter Pineau,
Gak-crnina - c (Slunj) schwarzer Kleinungar,
Gakinja - (Vuka),
Galac - c (Dalmacija, Danilo),
Galešina - c (Dalmacija, Danilo),
Galica - c (Cres),
Galičina - (Širola, Novalja),
Gavran - c (Dalmacija, Danilo),
Gavrančić - c (Petrinja) blauer Burgunder,

Gegić - b (Dalmacija),
Gegić - (Širola, Novalja),
Gegino - b (Dalmacija, Danilo),
Glavinuša - b (Dalmacija, Danilo),
Glavinuša - c (Dalmacija, Danilo),
Golovina - c (Dalmacija, Danilo),
Golubina - c (Primorje) v. kosovina,
Goljak - (Habdelić)
Goljak crni - c (Zagreb) blauer Burgunder,
Gorogrančica - b (Trumer) weisse Schopatna, weisse Geissdutte,
Gospinšica - b (Trumer) Frauentagtraube, früherblauerKlevner,
Grašac crven - (Sriem),
Grašac žuti - b (Sriem) weisse Honigweinbeere,
Grašac crni - c (Sriem) schwarzer Raifler,
Grašac - (Sriem),
Grašak - b (Primorje),
Graševina - Riesling (Schams, Banat),
Graševina - b (Lang, Samobor) i d
Graševina biela dišuća - b (Stražimir) najplemenitije vino,
Graševina taljanska - b (Stražimir), obilno rodi,
Grašica - b (Cerje),
Grašica dišuća - b (Stražimir) ili renska
Grašica sladka - b (Stražimir) ili taljanska
Grašica taljanska - b (Stražimir)
Grašovina - b (Cerje)
Grbić - b i c (Dalmacija, Danilo),
Grešika - grüner Ortlieber (Glina),
Grgičevica b (Dalmacija, Danilo),
Grgičević - b (Dalmacija, Danilo) ,
Grk - b (Dalmacija, Danilo),
Grk - c (Dalmacija, Danilo)
Grózdice - (Cerje) ili delavár
Guložka - c (Dalmacija),
Gustošlen - b (Primorje),
Gustočljen - b (Primorje),
Gustopupac - c (Dalmacija, Danilo),
Gustopupica - c (Dalmacija, Danilo),
Guštošlen mali - b (Primorje),
Gutedl - b v. plemenka,
Gutedlin - b (Lang, Samobor) i
Halakuša - c (Dalmacija, Danilo),
Hapšovina - b (Trumer) weisse Fischtraube,
Herlohist c (Cres),
Hlapcovina modra - c (Trumer) blauer Kölner,

Horvatica - (Daruvar)
Hrovatščak - b (Trumer) weisser Augster,
Hrstavac - (Primorje),
Hrustec - b (trum.) weisser Portugieser,
Hruščina - b (Božjakovina) weisser Mosler,
Hrvaščina - c (Dalmacija, Danilo),
Hrvatica - (Daruvar),
Hvarka - c (Dalmacija, Danilo),
Hvarka - b (Dalmacija, Danilo)
Imbrina - (Moslavina, Stražimir, Cerje) roter Portugieser,
Imbrina crna rana - (Stražimir) früher blauer Portugieser,
Imperijal - b (Lang, Samobor) i tu i tamo još koja strana;
Irižanka - (Sriem) groždje nalik na kiseljaka,
Istrijanin - c (Dalmacija),
Izabela - d (Lang, Samobor) (
Izabëla črléna - d (Cerje)
Izabëla črna - d (Cerje) žilava pečka, za zobäti, čuva
Izabëla žúta - d (Cerje) mali okrugli grozdeki kak žganci,
Jaja kokota - b (Dalmacija),
Jakobsko grožđe - (Oraovica),
Janinovsko - c (Lang, Samobor)
Janka srana - b (Trumer) weisser Mehlweis,
Jankovčica - c (Zagreb) violetter Pineau,
Jankovčica - c (Lang, Samobor),
Jarbola - (Jardas, Kastav),
Javor - b (Lang, Samobor),
Javor bieli - b (Trumer) weisser Barthainer, ,
Javor bijeli b (Lang, Samobor)i
Javor mali - b (Trumer) weisser Ortlieber,
Javor zeleni b (Lang, Samobor),
Javor žuti - b (Zagreb) gelber Plavec,
Javor žuti - b (Lang, Samobor),
Javorika - b (Trumer) weisser Milcher
Javorika - b (Zagreb) weisser Barthainer,
Javornik - b (Zagreb) weisser Tokayer
Javornik - b (Varaždin) weisse Kadarka,
Javorov trs - b (Trumer) grüner Kanigl,
Jorkmadera - d (Lang, Samobor).
Jovnik bieli dišući - b (Moslavina) eichenblattrige Tantovina,
Kabernet - c (Lang, Samobor),
Kačadebić - b (Primorje) ,
Kačedebić - (Širola, Novalja),
Kadarka - (Stražimir) v. braničevka
Kadarka - c (Cerje)

Kadarka - c (Lang, Samobor),
Kadarka - c (Stražimir) izvrstno sriemsko vino,
Kadarka modra - c (Stražimir)
Kadarum - c (Dalmacija, Danilo),
Kadarum bieljanski - c (Dalmacija, Danilo)
Kaluderica - (Sabljar, Rieka) v. Koludrica ,
Kamenina - (Cres) tvrda groždja
Kamenina bila - b (Primorje) ,
Kamenina crna - c (Primorje),
Kapčina - c (Trumer) blauer Kölner,
Kapčina - (Stražimir, Cerje)
Karagaća - b (Dalmacija, Danilo),
Katanica - b (Brod) weisser Mosler,
Kašteljanac - b (Dalmacija, Danilo),
Kaštiljanka - c (Dalmacija, Danilo),
Kavčina - c (Trumer) blauer Kölner,
Kavčina - c (Lang, Samobor),
Kavka - c (Glina, Trumer) blaue Kauka
Kavka debela - (Trumer) blauer Ortlieber,
Kavka velika - c (Trumer) violetter Pineau
Kavka velika - c blaue Zimmettraube,
Kavranina crna - c (Primorje),
Kiseljak crni - c (Dragosavljević, Šid),
Kleščec - b (Križevci) weisser Ortlieber,
Kleščec bieli - b (Stražimir) Ortlieber
Kleščec crni - c (Kalnik) blaue Zimmettraube
Kleščec črni - c (Zagreb) blauer Burgunder,
Kleščec debeli - b (Trumer) gelber Mehlweiss,
Kleščec modri (plavi) - c (Vukotinović, Križevci),
Kleščec stari - b (Križevci) weisse Kadarka,
Kleščec žuti - (Stražimir) Ortlieber.
Kleščica - (Varaždin) velike sladke bobice,
Klešec zeleni - (Trumer) grüner Sylvaner,
Klešec beli - b (Trumer) weisser Ortlieber,
Klešec drobni - b (Trumer) weisser Ortlieber,
Klevanjka siva - (Stražimir) Rulender,
Klevner - (Stražimir)
Klevner crni - (Stražimir)
Klevner smeđi - (Stražimir)
Kobelar veli - (Cres),
Kobelar - c (Krk) vrlo sitno sladko,
Kobelarić - (Cres),
Kobilar - c (Krk) vrlo sitno sladko
Kokopatlina - b (Zagreb) weisser Blaustiel,

Kokopetina - (Zagorje) ,
Koludar - (Crikvenica) donieli koludri Paulini iz Istre, v. teran
Koludar crni - c (Primorje) ,
Kopina - b (Dalmacija, Danilo) ,
Kosmaj - b (Cres),
Kosovina - (Šulek),
Kosovina - c (Stražimir), blaue Zimmettraube v. prava crnina,
Kosovina crna - c (Kalnik) blaue Zimmettraube,
Kosovina sitna - c (Križevci) blaue Vogeltraube,
Kozi siz beli - b (Trumer) weisse Geissdute,
Kozi sizek - (Trumer) v. Kozi siz,
Kozice - (Karlovac) kozji cec ?,
Kozisek - b (Trumer) weisse Geissdute,
Kozjak - (Zagreb) Geissdute; (Belostenec)
Kózjak - b (Stražimir, Cerje), špičaste jagode, zobatica,
Kozjak - b (Lang, Samobor)),
Kozjak beli - (Trumer Zagreb) weisse Geissdute,
Kozjak črni - c (Trumer) blaue Geissdute,
Kozjak črni - c (Križevci) blaue Eicheltraube
Kozjak črni - c (Trumer) später blauer Damaszener,
Kozjak muškadni - (Stražimir)
Kozji cec - (Valjavec) v. Kozji zes,
Kozji cecek - (Belostenec) v. kozjak
Kozji sesec - (Samobor),
Kozji sesec b (Lang, Samobor) (
Kozji zes - (Klanjec) v. Kozji cec,
Krščina - b (Varaždin, Križevci) weisse Vogeltraube,
Krščina biela - b (Stražimir) weisse Zimmettraube
Kršlikovec - b (Trumer) gelber Kracher,
Kršlikovec - (Trumer) Rauchler, rauchfarbige Zimmettraube,
Kralevina - (Sv. Ivan Zelina),
Kralevina - (Lang, Samobor),
Kralevina zelena - (Cerje) nabiti grozdi, pune rodi,
Kralevina dišéča - Cerje), najbolša za zobati, male rodí,
Kralevina črléna rietka - (Cerje)
Kraljevina - (Zagreb, Križevci) rother Portugieser,
Kraljevina modra rana - c (Stražimir) Portugieser, ugodno vino,
Kraljevina - (Stražimir) daje fino i voljko vino,
Kreska mala - b (Dalmacija, Danilo) ,
Kreska plaska - b (Dalmacija, Danilo),
Kreska vela - b (Dalmacija, Danilo),
Krhkopadna - (Trumer) grüner Barthainer,
Krhkopetec - (Kalnik, Stražimnir) Mosler, v. moslavac
Krhkopetec zeleni - b (Križevci) weisser Mosler,

Krhkopetec žuti - b (Križevci) weisser Mosler,
Krhkosidec - b (Trumer) grüner barthainer,
Krhlikovec - (Trumer),
Krhlikovec mali - b (Trumer) grüner Kanigl,
Krivača - b (Dalmacija, Danilo),
Krivača mala - b (Dalmacija, Danilo),
Krivača vela - b (Dalmacija, Danilo) ,
Krivulja - (Stulli) dugo groždje, uva cornuta, dactylides uva,
Krivobel - b (Primorje) v. Beli-par,
Krivulja - b (Dalmacija, Danilo),
Križatena - c (Trumer) blauer Blank,
Križica - b (Dalmacija, Danilo),
Križon - (Trumer) grosser Grünhainer,
Križovaj - b (Cres),
Križovatina mala - b (Trumer) kleiner Grünhainer,
Križovatina - b (Trumer) grosser Grünhainer,
Križovatina velika - (Šulek),
Križovatna - b (Trumer) grosser Grünhainer,
Krka biel (Cerje)
Krkopetlina - b (Kalnik) Mehlweiss, v. krukopetlina
Krkovina - b (Dalmacija, Danilo),
Kropljanica - b (Dalmacija, Danilo),
Krukopetlina - b (Zagreb) wisser Mehlweiss, w. Honigler,
Kuč - c (Dalmacija, Danilo)
Kuč - b (Dalmacija, Danilo),
Kuč crljeni - (Dalmacija)
Kurteloška - b (Dalmacija, Danilo),
Lahkopadna - b (Trumer) grüner Barthainer,
Lasi - c (Dalmacija),
Lasina - b (Dalmacija, Danilo),
Lasina - c (Dalmacija, Danilo)
Laška - (Trumer) Damascener,
Laška črna - c (Trumer) blauer Kölner,
Latin - (Samobor),
Lelekuša - c (Dalmacija, Danilo),
Lepenica - b (Primorje), Vino sladko bielo kao voda i zove vodica
Lepušina crna - c (Primorje),
Lepušina - b (Primorje),
Lepušina biela - b (Primorje),
Librina - (Praunsperger, Samobor) rother Portugieser
Lipa-grožđe - (Sriem),
Lipava - (Trumer) grüner Sylvaner,
Lipec - b (Lang, Samobor) (koji se slabo zavezivao),
Lipolist - b (Gradiška) weisser Wippacher,

Lipolist - b (Požega) weisser Mosler,
Lipolist - b (Požega) weisser Traminer,
Lipov-list - b (Požega) v. lipolist, weisser Wippacher,
Lipovčina - b (Križevci) weisser Wippacher,
Lipovčina - (Cerje)
Lipovčina črna - c (Zagreb, Križevci) schwarzer Heunisch,
Lipovčina debela - b (Zagreb, Zagorje) weisser Honigler,
Lipovčina drobna - (Križevci) ahornblattriger Wippacher,
Lipovina - b (Lang, Samobor)
Lipovina biela - b (Vukotinović) weisser Wippacher,
Lipovina črna - c (Lang, Samobor) i d,
Lipovina debela - b (Križevci) weisser Wippacher,
Lipovina drobna - (Vukotinović) ahornblattriger Wippacher,
Lipovšina - v lipovčina,
Lipovšina crna - c (Trumer) violetter Pineau,
Lipovšina črna - c (Trumer) schwarzer Elben,
Lipovšina velika - c (Trumer) schwarzer Elben,
Lipovšina žuta - b (Trumer) weisser Wippacher,
Lipušina - (Klanjec),
Lisičić - b (Dalmacija, Danilo),
Lisičić - c (Dalmacija, Danilo)
Listjak - b (Križevci) weisser Mehlweiss,
Lišanka - (Oriovac),
Liščak - b (Križevci) weisser Mehlweiss,
Liščanka - c (Gradiška) blauer Hainer,
Liščanka - b (Gradiška) weisse Zimmettraube,
Lizabela - (Lang, Samobor)
Lošinjka - b (Dalmacija, Danilo) ,
Lovrenc c (Lang, Samobor) (St. Laurent),
Lovrinka - b (Dalmacija, Danilo),
Loznika - c (Cres),
Ložina - c (Dalmacija, Danilo),
Ljepolist - b (Stulli, Dalmacija, Danilo)
Ljubičinka - c (Dalmacija, Danilo),
Ljubička - b (Dalmacija, Danilo)
Ljubidrag - b (Dalmacija, Danilo),
Ljuljaka - b (Dalmacija, Danilo),
Ljutan - c (Dalmacija, Danilo),
Mađarica - b (Glina) weisse Kadarka,
Mađaruša - (Dragosavljević, Vuka),
Mainak - b (Trumer) weisser Mosler v. Malnik,
Makoščina vela - b (Dalmacija, Danilo),
Makoščina - c (Dalmacija, Danilo),
Makoščina mala - b (Dalmacija, Danilo),

Malkovina - b (Dalmacija, Danilo),
Malnik - b (Trumer) weisser Mosler,
Malvašija (Jardas, Kastav),
Malvasija - (Stulli, Dalmacija) Malvasier,
Maljak - b (Trumer) weisser Mosler,
Mangura - b (Križevci) weisse Schopatna,
Mangura - c blauer Blaustiel,
Mangura crna - c (Križevci) blauer Blank,
Maraština - b (Dalmacija),
Marinić - b (Dalmacija, Danilo),
Martinica - b (Dalmacija, Danilo),
Martinsko grožđe - (Samobor) pozno grozdje,
Masliš - b (Cres),
Maslovina - (Trumer Zagreb, Virovitica) grüner Kanigl,
Masnec - (Zagreb) grüner Kanigl, v. maslovina,
Mastnec - (Križevci) grüner Kanigl,
Mavrovina - c (Dalmacija),
Mekišić - b (Primorje),
Mekulja mala - b (Dalmacija, Danilo),
Mekulja vela - b (Dalmacija, Danilo),
Menekovina - c (Trumer) blaue Vogeltraube,
Merac - c (Dalmacija, Danilo),
Metlara - (Sriem),
Mirišavka - (Križevci, Valjavec) ,
Mirisavica - (Sriem),
Mirisavka - (Slavonija) Muskateller,
Mirisavka crna - c (Požega) blauer Muskateller,
Mirkovača crna - c (Sriem) schwarzer Rothschwanzel,
Mirkovača - (Šulek),
Mirkovan - (Sriem),
Mišja uha - (Oraovica),
Mišnjak - b (Trumer) weisser Grobheunisch,
Mišnjak - (Trumer) kleiner Mosler
Modr laška - (Trumer) früher blauer Wälscher,
Modršna - (Trumer) blauer Blank,
Modrinščak - (Varaždin),
Modrina velka - c (Trumer) blaue Urbanitraube,
Modrina - c (Varaždin) blauer Blank,
Modrina bela - b (Trumer) weisse Schopatna oder Geissgute,
Modrina - c (Požega) schwarzer Kleinungar,
Modrina velka - c (Trumer) blauer Kölner,
Modrina - c (Požega) schwarzer Heunisch,
Modrina laška - c (Trumer) blauer Portugieser,
Modrina vela - c (Dalmacija, Danilo)

Modrina mala - c (Trumer) schwarzer Elben,
Modrina jalovna - (Trumer) blauer Blank,
Modrina mala - (Trumer) blaue Zimmettraube,
Modrinica - c (Dalmacija, Danilo)
Modrulj - c (Dalmacija, Danilo),
Mokovina - (Šulek),
Mokovina bela - b (Varaždin),
Mokovina črna - c (Varaždin),
Morščina - (Belostenec)
Morščina - b (Zagreb) früher weisser Malvasier,
Morščina - (Stražimir), v. ranina zelena
Moršina bela - b (Trumer) weisses Ochsenauge,
Moršina - b (Zagreb) weisse muskirte Urbanitraube,
Moršina - b (Zagreb) weisser Malvasier,
Moršina črna - c (Trumer) blaue Zimmettraube,
Moršina bela - b (Trumer) gelber Kracher,
Moršina črna - c (Trumer) blaue Urbanitraube,
Moskatela - (Sabljar, Dalmacija) Muskatellertraube,
Moskatio - (Sabljar, Dalmacija) Muskatellertraube,
Moslavača - b (Požega) weisser Mosler,
Moslavac - b (Šulek),
Moslavac - b (Stražimir) jako vino, v. starina
Moslavečka ranina b (Lang, Samobor),
Moslavec črni - c (Trumer) blauer Ritscheiner o. Augster,
Moslavec - b (Lang, Samobor),
Moslavec - b (Cerje)
Moslovec - b (Trumer) weisser Mosler,
Moščina - b (Zagreb) früher weisser Malvasier,
Moščina - b (Cerje)
Moškatio - b (Stulli) uva apiana, moscatello, Muskatellertraube,
Mrkulja - b (Dalmacija, Danilo),
Mrzomin - c (Dalmacija, Danilo),
Mudo mačje - b (Dalmacija, Danilo),
Muhak - (Zagreb) Barthainer,
Muhavec - b (Trumer) grüner Kanigl,
Muhovatka - (Zagreb),
Muhovnek - (Trumer) Vogeltraube,
Mukovatka - c (Zagreb) blauer Kölner,
Mukovatka - c (Lang, Samobor) ili
Mukovatka - c (Lang, Samobor)
Muntanja - b (Primorje) (= tal. montagna),
Muravšina - (Valjavec) v. Kraljevina,
Muršina - b (Zagreb) weisse muskirte Urbanitraube v. morščina,
Muskatel - c (Cres),

Mušćinak - c (Brod) blauer Hainer,
Mušća - b (Trumer) grüner Sylvaner, Fliegentraube,
Mušća črna - c (Trumer) früher blauer Klevner,
Mušća črna - c (Trumer) violetter Pineau,
Muška - b (Trumer) grüner Sylvaner, Fliegentraube,
Muškat - (Belostenec) v. muškotel
Muškat - b (Dalmacija Sabljar),
Muškat beli - b (Kalnik, Moslavina) weisser Muskateller,
Muškat bieli - b (Stražimir), zobatica
Muškat bieli - b (Cerje)
Muškat crveni - (Stražimir)
Muškat crni - c (Stražimir)
Muškat črleni - (Lang, Samobor),
Muškat črni - c (Lang, Samobor),
Muškat črni - c (Cerje)
Muškat mali - b (Dalmacija, Danilo),
Muškat mali - c (Dalmacija, Danilo),
Muškat veli - b (Dalmacija, Danilo),
Muškat veli - c (Dalmacija, Danilo)
Muškat žuti - b (Lang, Samobor),
Muškotel - (Belostenec), grozdje muškotel, muškotno grozdje,
Muškat - (Dalmacija), muškatio, uva muscatellae, uva apiana,
Muškotel mali - (Širola, Novalja),
Muškotel turski - b (Cres),
Muškotel veli - (Širola, Novalja),
Muškatio - (Stulli) uva apiana, moscadello, Muskatellertraube,
Muškatjelić - (Stulli) uva apiana, moscadello, Muskatellertraube,
Mubar - (Petrinja),
Nepokre - b (Dalmacija, Danilo),
Ninčević - c (Dalmacija, Danilo),
Ninčuša - c (Dalmacija, Danilo)
Noja - d (Cerje)
Ošlevina - (Sabljar, Bribir),
Oštrika - (Bribir),
Odrina - b (Dalmacija, Danilo),
Ogrozinka - b (Dragosavljević, Srijem) tvrdo kao ogroz,
Okatac - c (Dalmacija, Danilo),
Okatina - b (Požega) weisse muskirte Urbanitraube,
Oko volovo - (Srijem) Ochsenauge,
Oko volovsko - c (Zagreb) blaues Ochsenauge,
Okos - c (Dalmacija, Danilo)
Okrugljač - b (Glina) weisser Milcher,
Olibljanin - b (Dalmacija, Danilo),
Olibljanin - c (Dalmacija, Danilo)

Omašica - (Dragosavljević, Sriem) v. Čadjavica,
Omahač - c (Križevci) schwarzer Heunisch,
Omahač črni - c (Križevci) blauer TRollinger,
Opačevna - b (Cres),
Osipača - b (Glina) weisser Wippacher, v. šišulja,
Osukač - b (Križevci) grüner Kanigl,
Otela - d (Cerje)
Otelo - d (Lang, Samobor)
Ovča sisa - (Lovretić, Otok),
Ovnek - b (Križevci) grüner Kanigl,
Pažan - c (Dalmacija, Danilo)
Pažan veli - c (Dalmacija, Danilo),
Pažan mali - c (Dalmacija, Danilo) ,
Pažanin - (Dalmacija) crljheno,
Pagadebić - b (Krk),
Pagadebit - b (Dalmacija, Danilo)
Palaruša - b (Dalmacija, Danilo),
Palaruša mala - b (Dalmacija, Danilo),
Palaruša vela - b (Dalmacija, Danilo)
Palvanc mali crni - c (Trumer) blauer Palvanc,
Panavin - b (Dalmacija, Danilo),
Par - (Šulek),
Par bieli - b (Dalmacija, Danilo) mekano sladko,
Par crni - c (Dalmacija, Danilo) sitno sladko,
Parčinak - (Brod) rother Traminer,
Pasulina - c (Dalmacija, Danilo),
Pavičićka - c (Dalmacija, Danilo),
Pavišak - c (Dalmacija, Danilo),
Pčelinje grožđe - (Dellabella) uva miscatella, Muskatellertraube,
Peček - b (Trumer) weisser Elben,
Peguša - (Dragosavljević, Sriem) v. Grašac crven,
Peles beli - b (Zagreb) weisse Schopatna,
Peles - c (Zagreb, Trumer) blauer Blank,
Peles - c (Lang, Samobor),
Pelesovna bela - b (Trumer) weisser Tokayer,
Pelesovna - c (Trumer) v. peles,
Pelezovina - c (Zagreb) krupno tamnomodro v. peles,
Peloz - b (Primorje) cf. peles,
Peršin - b (Lang, Samobor)),
Perla - (Draganići),
Peršun-grožđe - (Sriem),
Péršunec - (Cerje), listije kak péršun razriezane,
Petrička - b (Dalmacija, Danilo),
Petrovščak - (Habdelić)

Piača - c (Trumer) schwarzer Heunisch,
Piačnek - c (Trumer) schwarzer Heunisch,
Pikanina - (Glina),
Pikovina - (Sriem),
Piničarić - b (Primorje),
Pinjol - (Draga),
Pinjola - b (Dalmacija, Danilo)
Plačadug - b (Dalmacija, Danilo),
Plauša - c (Dragosavljević, Sriem) najcrnje,
Plavčak - c (Križevci) blaue Zimmettraube,
Plavčić - (Sabljar, Crikvenica),
Plavčić crni mali - c (Grižane),
Plava velka - c (Trumer) blauer Kölner,
Plavac - c (Krk) plavo pepeljavo,
Plavac veliki - (Grižane, Dalmacija),
Plavac - b (Dalmacija, Danilo)
Plavac bieli - b (Dalmacija),
Plavac mali - c (Primorje Dalmacija),
Plavac srednji - (Jardas, Kastav),
Plavac debeli - (Jardas, Kastav),
Plavača - c (Glina) violetter Pineau,
Plavec - b (Križevci) weisser Augster,
Plavec - b (Lang, Samobor),
Plavec žuti - b (Zagreb),
Plavica - c (Širola, Novalja), najraširenija, vrsno crno vino),
Plavičina - b (Trumer, Stražimir) weisser Mehlweiss, v. topolina,
Plavić - b (Zagreb) krupno vodeno,
Plavina - b (Dalmacija, Danilo),
Plavina - c (Dalmacija, Danilo)
Plavina mala - c (Dalmacija, Danilo)
Plavina vela - c (Dalmacija, Danilo)
Plavinio - b (Dalmacija) ,
Plavka - b (Dalmacija, Danilo),
Plavka - c (Dalmacija, Danilo)
Plavutnjak - (Kalnik) najranije,
Pleménjka - (Cerje) v. plemenika,
Plemenika - (Cerje)
Plemenika biela - b (Stražimir),
Plemenika biela - (Cerje)
Plemenika crvena - (Stražimir),
Plemenika črléna - (Cerje),
Plemenika praskava - (Stražimir)
Plemenka - b (Lang, Samobor) (
Plemenka - (Stražimir) zobatica

Plemenka črlena - r (Lang, Samobor),
Plemenka dišeća - b (Lang, Samobor),
Plemenka kraljevska - r (Lang, Samobor);
Pljuska - c (Dalmacija Novak),
Pljuskavac - c (Dalmacija, Danilo),
Pljuskavica - c (Dalmacija, Danilo),
Pošip - b (Dalmacija, Danilo),
Pošip mali - b (Dalmacija, Danilo),
Pošip veli - b (Dalmacija, Danilo),
Pošipanj - b (Dalmacija, Danilo),
Pošipon - b (Trumer) weisser Mosler,
Pošipon drobni - (Trumer) kleiner Mosler,
Pošipon zagorski - b (Trumer) weisse Schopatna o. Geissdute,
Počovina - b (Trumer) weisser Wippacher,
Podbel - b (Belostenec; Zagreb) weisser Mehlweiss,
Podbelec - b (Zagreb) weisser Kracher,
Podbelec - b (Zagreb) grüner Kanigl
Pohapšovina - b (Trumer) Fichtentraube,
Pokovec - b (Trumer) weisse Schopatna,
Pokovec - b (Trumer) weisser Mehlweiss,
Pokupske - b (Cerje), fine diši, za zobati,
Poljavka - b (Dalmacija, Danilo),
Popovica - c (Dalmacija, Danilo),
Portugizec - c (Lang, Samobor),
Portugizec - c (Cerje)
Prškuta - b (Glina) weisser Wippacher,
Prčevac - b (Dalmacija, Danilo),
Praprotnica - (Valjavec, Rad)
Prhljač - (Sabljar, Primorje),
Prudljivica - (Slavonija) v. šišulja,
Pucanka - (Samobor) (Lang je ne spominje!),
Puljiška - b (Dalmacija, Danilo),
Puljiz veli - b (Dalmacija, Danilo),
Puljiz mali - b (Dalmacija, Danilo),
Puzlika - (Križevci) ahornblattriger Wippacher,
Puščak - b (Kalnik) weisser Kracher,
Puščak - b (Križevci) weisser Milcher,
Puščak bieli - b (Vukotinović) weisser Barthainer,
Pužljak - (Glina),
Rabolina - (Trumer),
Rabolina bela - (Trumer) rother Veltliner,
Rabolina bela - b (Trumer) gelbe Seidentraube,
Radovinka biela - b (Sriem) weisse Zuckerweinbeere,
Radovinka crna - c (Sriem) Zwetschkentraube,

Rambolina - (Trumer) v. ranfolica,
Ramfulak črni - c (Trumer) blauer Blank,
Rana črnina - (Lang, Samobor),
Ranac - b (Dalmacija, Danilo) v. ranina,
Ranac - (Širola, Novalja)
Ranfolica - (Trumer) Ranfler, rother Veltliner, r. Heunisch,
Ranfolina - (Trumer) v. ranfolica,
Ranfolina bela - b (Trumer) weisser Kölner,
Ranful - (Trumer) rother Kölner,
Ranina - b (Zagreb) weisser Augster,
Ranina - (Cerje)
Ranina - (Brlaković, Gradišće) Frühtraube,
Ranina bela - b (Lang, Samobor),
Ranina biela - b (Moslavina) weisser Augster,
Ranina dišeća - b (Lang, Samobor),
Ranina dišuća - b (Stražimir), weisse muskirte Urbanitraube,
Ranina dišuća - b (Križevci, Moslavina) w. muskirte Urbanitraube,
Ranina duga - b (Moslavina) weisser Mehlweiss,
Ranina moslavačka - b (Požega) weisser Augster,
Ranina žuta - b (Zagreb weisser Milcher,
Ranka - (Šulek),
Ranka bela - b (Trumer) weisser Augster, v. ranina biela
Ranka crna - c (Dragsavljević, Srijem),
Ranka crna dugoljasta - c (Trumer) blauer Ritscheiner o. Augster,
Raztrosina - b (Trumer) weisser Grobheunisch,
Rebolina - (Trumer) v. rabolina,
Repak ovčji - (Srijem) prema njem. Lämmerschwanz,
Repina - b (Cres),
Repuljica - (Okić, Požega) hainblattriger Wippacher,
Rezaklija - b (Brod) weisser Mehlweiss,
Ribola - b (Trumer) grüner Kanigl,
Rizling - b (Lang, Samobor) (
Rjavina - (Trumer) roter Portugieser,
Rjavina debela - (Trumer) rother Veltliner,
Rogoznička - c (Dalmacija, Danilo),
Romanija - c (Dalmacija, Danilo),
Romanija srednja - b (Primorje),
Romanija velika - b (Primorje),
Rukatac - b (Dalmacija, Danilo),
Rumanija - b (Dalmacija, Danilo),
Rumanija - c (Novak, Hvar)
Ruščika - (Šulek),
Rušin - (Krk, Cres) rumeno,
Rušljin - (Krk) rumeno v. rušin,

Ruža - c (Dalmacija, Danilo), (u Kastavščini: ruža = trs!)

Ruža - b (Primorje) podugasto groždje kao kozjak,

Ruža debela - b (Primorje) podugasto groždje,

Ruža mala - b (Dalmacija, Danilo),

Ruža vela - b (Dalmacija, Danilo),

Ruževina - b (Dalmacija, Danilo),

Ružica - (Sriem) rother Traminer,

Ružica crvena - (Stražimir) rother Traminer, izvrstno vino,

Samonik - c (Dalmacija),

Sapaljaga - b (Virovitica) grüner Ortlieber,

Sedmogradka zelena - (Stražimir) Silvaner,

Seksárda - d (Cerje)

Siložder - b (Dalmacija, Danilo),

Siložder - c (Dalmacija, Danilo)

Silvanec - b (Lang, Samobor),

Sipa drobna - c (Trumer) blaue Zimmettraube,

Sipa velka - c (Trumer) blauer Kölner,

Sisak - c (Glina) blaue Eicheltraube,

Sise biele - b (Slunj) weisser Mehlweiss,

Sise biele - b (Slunj) weisse Schopatna,

Sise kozje - c (Požega) blauer Damascener,

Sisica - c (Slunj) blaue Eicheltraube,

Siskovac - b (Dalmacija, Danilo),

Sivec - (Trumer) Rauchler, Graustock, rauchfarbige Zimmettraube,

Sivica - b (Trumer) grüner Kanigl,

Skadarka biela - b (Djakovo) weisse Kadarka,

Skadarka crna - c (Dragosavljević, Sriem),

Skadarka okata - (Dragosavljević, Sriem),

Slačina - (Trumer) Slatschina v. slaščina,

Sladina - (Požega) rothe Gewürztraube,

Sladinka - (Požega) v. sladina,

Slankamenka - b (Brod) weisse Zimmettraube,

Slankamenka bela - b (Sriem) weisser Zapfner,

Slankamenka crna - c (Sriem) schwarzer Zapfner,

Slankamenka - (Stražimir) jako rodi, voljko slabo vino,

Slašćec - (Kalnik),

Slašćina - b (Zagreb) weisser Blaustiel,

Slašćak - b (Zagreb) weisse Eicheltraube,

Slašćina - b (Lang, Samobor),

Slatinka - (Šulek),

Slavina - c (Sabljar, Sv. Helena)

Slavina biela - b (Primorje),

Slavina debela - c (Rieka),

Slavina sitna - c (Rieka),

Slavina srednja - c (Rieka),
Slivak - b (Dalmacija, Danilo),
Slivica - b (Šulek),
Slivica - c (Dalmacija, Danilo)
Slivoš - (Požega),
Slivoš crni - c (Požega) blauer Ritscheiner,
Slivovina - b (Glina) weisse Wachteleiertraube,
Slovina - c (Dalmacija, Danilo),
Slovinjak - c (Dalmacija, Danilo),
Smederevka - (Požega) Semendrianer,
Smetika - (Valjavec, Rad)
Smodika - (Trumer) v. smudika,
Smrekinja crna - c (Sriem) schwarze Wacholdertraube,
Smud - b (Sv. Ivan Zelina) weisser Barthainer,
Smudika - b (Trumer) Absenger, weisser Grobheunisch,
Solin - c (Dalmacija, Danilo)
Solin - b (Dalmacija, Danilo),
Spljetska mala - c (Dalmacija Novak Hvar),
Spljetska vela - c (Dalmacija Novak Hvar),
Spričevina - b (Dalmacija, Danilo),
Staklač - b (Glina) weisse Kadarka,
Staklenac - b (Daragosavljević, Sriem) prozračno kao staklo,
Starina - b (Križevci) weisser Mosler,
Starina - b (Stražimir) v. moslavac
Starina biela - b (Vukotinović) weisser Mosler,
Stinjuša - c (Dalmacija, Danilo),
Suhovrška - b (Dalmacija, Danilo),
Suhva - (Mletci 1415) uva passa, njem. Zibeben, Passula major,
Suhvica - (Mletci 1415) v. suhva,
Sukva - v. suhva
Sukvica - v. suhvica
Sultanina - b (Dalmacija) njem. Sultantraube,
Surina - c (Dalmacija Dan),
Surina - c (Slunj) blauer Blank,
Sušić - (Širola, Novalja)
Suvica - c (Dalmacija, Danilo) cf. suhvica),
Svetlak - (Kalnik),
Svetlika - b (Križevci) weisser Mosler,
Svetlina - b (Zagreb) weisser Grobheunisch,
Šarec - b (Križevci) weisse Wadhteleiertraube,
Šišulja - (Sriem) Ausreisser,
Šibenčanin - c (Dalmacija, Danilo),
Šibica - b (Trumer) weisser Ortlieber,
Šijaka - c (Dalmacija, Danilo) cf. krivošija,

Šipel drobna - b (Kalnik) weisser Mosler,
Šipel pitovna - b (Sv. Ivan Zelina) weisse Schopatna,
Šipel debela - b (Kalnik) weisse Schopatna,
Šipel - b (Kalnik) weisse Schopatna, v. šipelj ,
Šipel crveni - (Kalnik) ,
Šipelj bieli - b (Kalnik),
Šipelj - b (Kalnik) v. šipel,
Šipelnjak sivi - b (Varaždin),
Šipelnjak žuti - b (Varaždin),
Šipirika - c (Dalmacija, Danilo)
Šipirika - b (Dalmacija, Danilo),
Šipon osipani - (Trumer) kleinbeeriger Mosler,
Šipon mali - (Trumer) kleiner Mosler,
Šipon zagorski - b (Trumer) weisse Schopatna o. Geissdute,
Šipon debeli - b (Trumer) weisser Mosler,
Šipon črni - c (Vukotinović) blaue Kadarka,
Šipon drobni - b (Trumer) weisser Augster,
Šipon - (Vukotinović),
Šiprina - b (Zagreb) weisse Schopatna,
Šiprina plava - c (Lang, Samobor),
Šiprina bela - b (Lang, Samobor)i nešto
Šipulina črlena - r (Lang, Samobor),
Šipulina - b (Križevci, Ivanić) weisser Mosler,
Šipulina bela - b (Lang, Samobor),
Šipuljak - b (Križevci) weisser Mehlweiss o. weisser Augster,
Šislovec - b (Trumer) weisser Mehlweiss,
Šislovina - b (Trumer) weisser Mehlweiss,
Škojsko grozje - (Jardas, Kastav) ili bodulsko grozje
Škrlat žuti - (Kravarsko),
Škropljak - c (Dalmacija, Danilo)
Škropljak - b (Dalmacija, Danilo),
Šljiva-grozd - (Sriem),
Šljivica - b (Dalmacija) duguljasto,
Šljivoš - (Požega),
Šopatna - b (Trumer) Schopatna, weisse Geisdute,
Špicilja - (Sriem),
Šprlina - b (Moslavina) weisser Wippacher,
Šprlina - (Moslavina) Alfölditraube,
Šupljina - (Praputnjak),
Talijanka - (Požega) rothe Calebstraube,
Talijansko - b (Lang, Samobor),
Tamjanika bijela - b (Sriem) weisse Muskatellertraube,
Tamjanika crna - c (Sriem) schwarze Muskatellertraube,
Tantovina - b (Trumer) weisser Wippacher,

Tantovina - b (Trumer) Mehlweinbeer, weisser Grünhainer,
Taran - (Primorje) v. teran,
Taran crni - c (Šulek),
Taran-glogovnjak - c (Primorje),
Taranac - c (Primorje),
Tarin - c (Dalmacija, Danilo),
Teran - c (Cres, Krk) od njega prave pjenušac, v. taran, tarin,
Terin - (Širola, Novalja),
Tična - c (Trumer) Vogelwinbeere, schlehenblauer Wildbacher,
Tičnik - c (Trumer) blauer Wildbacher,
Tičnjak - (Trumer) Vogeltraube ,
Tičnjak - b (Slunj, Kalnik) weisse Vogeltraube,
Tičovna - (Trumer) Vogeltraube, v. tična
Tinjol - (Grižane) stopu dugačka groždja,
Tociljuška - b (Dalmacija, Danilo),
Topol - (Širola, Novalja),
Topolina - b (Trumer, Stražimir) weisser Mehlweiss,
Topolovina - b (Križevci) weisser Mehlweiss,
Traminec črleni - rd (Lang, Samobor),
Traminec beli - b (Lang, Samobor),
Traminer - (Stražimir)
Trbijan - c (Dalmacija) = tal. trebiano,
Trbijan - b (Dalmacija) = tal. trebiano,
Trešička - c (Dalmacija, Danilo) ,
Trebdrag - (Stulli) uva julia, tal lugiola, v. trebidrag,
Trebdrag - (Belostenec),
Tribidrag - c (Dalmacija, Danilo) v. trebidrag
Tribohunjac - c (Dalmacija, Danilo),
Trnak - b (Glina) weisse Eicheltraube,
Trobelika - (Varaždin),
Trojak - (Primorje) šereno groždje,
Trojan - c (Primorje) radja tri puta na ljeto,
Trojka - b (Dalmacija, Danilo),
Trojka - c (Dalmacija, Danilo)
Trubijan - (Širola, Novalja),
Tudum bieli - d (Cerje)
Tudum črléni - d (Cerje)
Tudum črni - d (Cerje)
Tursko grožđe - c (Primorje),
Tvrđina - b (Gradiška) wesser Mosler,
Tvrđun - c (Dalmacija, Danilo),
Urbainšak veliki - c (Trumer) v. urbainšic,
Urbainšic - c (Trumer) blaue Urbanitraube, v. Vrbajnsak,
Uslovina - c (Dalmacija, Danilo),

Valtelinka - (Stražimir)
Velezrn - b (Požega) weisser Traminer,
Veničona - c (Trumer) blaue Vogeltraube,
Veselica - (Trumer) Räuschling,
Višana - (Širola, Novalja) ili
Viška vela - c (Dalmacija, Danilo)
Viška mala - c (Dalmacija, Danilo),
Viška - c (Dalmacija, Danilo),
Vlašino - c (Dalmacija, Danilo),
Vodeničar - (Sriem) crveno,
Vodenika - b (Lang, Samobor) (Slankamenka ?),
Vodenjak - b (Dalmacija, Danilo),
Vodenjak - c (Dalmacija, Danilo)
Vodjevak - c (Dalmacija),
Volovščak - c (Križevci) blauer Blank,
Volovčak - c (Vukotinović) blauer Blank,
Volovina črna - c (Trumer) blaue Urbanitraube,
Volovina - c (Lang, Samobor),
Volovina - b (Cerje) veliké bielé jagodé, za zobäti,
Volovina bela - b (Trumer) weisses Ochsenauge, v. volujar beli,
Volovina - c (Sriem, Vuka) schwarzes Büffelaugé,
Volovjak - c (Trumer) blaues Ochsenauge,
Volovo oko - c (Trumer) blaues Ochsenauge,
Volovsko oko crno - c (Lovretić, Otok),
Volovsko oko bilo - b (Lovretić, Otok).
Volujar - b (Zagreb) weisser Micher,
Volujar beli - b (Sriem) weisses Büffelaugé,
Vovoko - c (Trumer) blaues Ochsenauge, = volovo oko
Vrana biela - b (Požega) weisser Barthainer,
Vrana crna - c (Požega) blauer Hainer,
Vranek - c (Varaždin) blaue Zimmettraube,
Vranek - (Trumer) Bettletraube, cf vranik,
Vranek - c (Trumer) blauer Wildbacher,
Vranik - c (Trumer) blauer Kölner,
Vranik beli - b (Trumer) weisser Portugieser,
Vranik beli - b (Trumer) grüner Kanigl,
Vrbajnsak mali - c (Trumer) blaue Tantowina,
Vrbajnsak veliki - c (Trumer) blaue Urbanitraube,
Vrbanjac - c (Dalmacija, Danilo),
Vrbić - b (Dalmacija, Danilo),
Vrbika - b (Trumer) grüner Kanigl,
Vrbovc - (Trumer) Tantovina,
Vrdić zeleni - b (Primorje),
Vrdić crljeni - b (Primorje),

Vrdić beli - b (Primorje),
Vrvoušek velki - c (Trumer) blaue Urbanitraube,
Vrvoušek mali - b (Trumer) weisser Mehlweiss,
Vrvoušek - (Trumer), Tantovina,
Vrvoušek drobni - b (Trumer) weisser Mehlweiss,
Vugava - c (Dalmacija, Danilo)
Vugava mala - b (Dalmacija, Danilo)
Vugava - b (Dalmacija, Danilo),
Vugrin - (Zagreb), Kadarka,
Vugrin beli - b (Zagreb) weisse Kadarka,
Vugrin črljeni - (Zagreb) rother Hadler,
Vugrin črni - c (Zagreb) blaue Kadarka,
Zadarica - b (Dalmacija, Danilo)
Zadarica - c (Dalmacija, Danilo)
Zadarka - (Dalmacija, Danilo) v. zadarica,
Zadrščica - b (Cres),
Zarjavina - (Trumer) rother Portugieser, žerjavina ?
Zdenčajka modra - c (Stražimir)
Zelenčić - b (Trumer) grüner Sylvaner,
Zelenac sladki - b (Stražimir) weisser Rothgipfler, mirisavo vino,
Zelenika - b (Lang, Samobor),
Zelenika - (Stražimir)
Zelenika - b (Trumer) grüner Hainer, grosser Grünhainer, Grünler,
Zelenika bela - b weisser Tokayer,
Zelenika bela - b (Trumer) frühzeitiger Grünstock,
Zelenika crna - c (Sriem) grünschwarze Traube,
Zelenika modršna - c (Trumer) blauer Blank,
Zelenika rdeča - c (Trumer) blauer Blank,
Zelenika siva - b (Sv. Ivan Zelina) grüner Hainer,
Zelenika bela - b (Križevci) weisser Hainer.
Zelenina - b (Lang, Samobor),
Zelenina - (Križevci) grüner Kanigl,
Zelenina - b (Primorje),
Zelenjak drobni - (Trumer) kleiner Grünhainer,
Zelenjak črni - c (Trumer) blauer Wälschriesling,
Zelenjak črni - c (Trumer) blauer Kölner,
Zelenjak črni - c (Trumer) blaue Kauka,
Zelenjak - (Kalnik),
Zelenjak beli - b (Križevci) weisser Heunisch,
Zelenjak debeli - b (Trumer) grosser Grünhainer, Grünler,
Zelenka mala - b (Dalmacija, Danilo),
Zelenka crna - c (Dalmacija, Danilo),
Zelenka tavna - b (Dalmacija, Danilo),
Zelenka - b (Dalmacija, Danilo), v. zelenika

Zelenka biela - b (Dalmacija),
Zelenka vela - b (Dalmacija, Danilo),
Zibasica - b (Slunj) violetter Pineau,
Zibica - b (Trumer) weisser Ortlieber,
Zizek črni - c (Trumer) blaue Geisdute,
Zizek beli - b (Trumer) weisse Geisdute,
Žlahtina - (Sabljar, Kastav) v. žlahtina ,
Zlatara - b (Požega) weisser Honigler,
Zlatarica vlaška - b (Dalmacija, Danilo)
Zlatarica vela - b (Dalmacija, Danilo),
Zlatarica mala - b (Dalmacija, Danilo),
Zlatarica - b (Dalmacija, Danilo),
Zrikavac - (Sriem)
Zrikavac beli - b (Sriem) weisse Grillentraube,,
Žarjavina - (Vukotinović) rother Portugieser, v. zarjavina
Žarjevina crvena - (Stražimir) rother Zierfähler,
Želudina - (Zagreb) njem. Gutedel,
Žerjavina - (Stražimir) rother Zierfandler, obilno rodi,
Žlahet - b (Zagreb) weisse Fischtraube,
Žlahtina - (Primorje),
Žlahtina mala - b (Grižane) daje najplemenitije vino,
Žlahtina srednja - b (Primorje),
Žlahtina velika - (Grižane) daje dobro vino kako i žuta,
Žlahtina žuta - (Grižane) daje najplemenitije vino,
Žlajf - b (Cerje) v. žlajt
Žlajt - b (Cerje) (jake sladek, žuté špičasté jagodé)
Žumić - (Sabljar, Grižane),
Žuta biel - b (Kalnik) v. žutobiel,
Žutobiel - b (Kalnik).

PRETISCI O NAZIVOSLOVLJU I IMBRINI (KRALJEVINI)

1. Dr. Aleksandar Praunsperger (1794-1877)

Mnjenje o nazivoslovlju trsovah hrvatskih (Gospodarski list 26/1857:25)

Vrtljar gradački Franjo Trummer¹ poznati trsoznanac na poziv vlade prošo je veliku stranu naše domovine; pregledao je vinograde i izpitkivao je svigdje, kako se trsovi zovu. Čuo je mnoga imena, a gdješta i krivo napisao. Za daljnji napredak najprvo treba, da se nazivoslovlje domaćih trsova ustanovi, te da se imena oprediele.

¹ Austrijski vinogradarski stručnjak Franz Xaver Trummer pregledao je obilascima od 1847. do 1854. godine i opisao sorte u vinogradima kraljevine Hrvatske.

Polag moga mnjenja bi se mogla u tom obziru sljedeća načela ustanoviti:

1. A potieri fit denominatio. Gdje jedno ime u više mjestah dolazi, ono se imalo pridržati.

2. U jednakom broju imenah imalo bi se izabrati ono ime koje je krajsje i koje liepše zvoni.

3. Ubi objectum omen et nomen gerit; t.j. gdje ime nješto o svojstvu stvari izražuje; n. p. Plavec, Mehlweiss, driščec, jerbo je cieli trs plav t. j. blied.

4. Dobro je, da se trs po svom rodnom mjestu zove; n. p. Moslavec, Mosler, Krkopetec od Moslavine.

Najprvo ću sada nekoja imena, koja mislim da bi se imala pridržati.

Imbrina (Librina), rother Portugieser. U svih meni poznatih predjelih naše zemlje zove se tako po cielom puku, izvan Zagreba; ovdje ju zovu: Kraljevina, premda je ime imbrina i ovdje poznato, ko što je kraljevina po drugih krajevih istom tako poznata; nu ime imbrina zaslužuje prednost, i to iz sljedećih razlogah: imade od prie veće dviuh vrstih crljenih trsovah kod nas najme: rother Portugieser i Veltiner; rother Portugieser ili imbrina vidi mi se da je starija kod nas, jer je svigdje razprostranjena, valja da zato, što više i bolje rodi nego Veltiner:

Kraljevina. Veltiner gizdaviji trs je od imbrine i zaslužuje posve ime: Kraljevina. Kraljevine imade, koliko mi je znano u Samoboru dosti, i to zato jer je prie šestdeset godinah tamo zasadjena; nu gospodari ju nesade rado zato, što slabo rodi, rano sazrije, i većjom stranom se pozoblje, jer je dobar stolni grozd (Tafeltraube). Zove se takodjer: crvena šiprina (ranina) rother Augster: nalik ranini, samo što je grozd crljen.

2. Ljudevit Vukotinović (1813-1893)

Trsovi hrvatski (Gospodarski list 32/1857:150)

Crljena imbrina; Rother Portugieser.

Istozivi hrvatski: Kraljevina oko Zagreba i Sv. Ivana.

Slovenski: Žarjavina, Kralovina, Mavrana, Imbrina.

Njemački. Königstraube.

(Nazivi prema Šulek, Imenik 1879:

Brina, suvrst vinove loze (Varaždin), v. Imbrina.

Imbrina, rother Portugieser (Moslavina).

Kraljevina, suvrst vinove loze (Sv. Ivan).

Kraljevina, rother Portugieser (Zagreb, Križevci)

Librina, rother Portugieser (Praunsperger, Samobor)

Muravšina, (Valjavec) v. Kraljevina,

Rjavina (arjavina), rother Portugieser (Trumer).

Zarjavina (žerjavina?), rother Portugieser (Trumer).

Žarjavina, rother Portugieser (Vukotinović), v. Zarjavina).

Opis vrsti.

Trs: prijak; kocen il čokot bieložut bez ljagah, ponješto škuromrko iztrieskan, sa debelimi 2 1/2 do 4 palca udaljenimi čvorovi i velikim očima.

Listje: šest palacah široko i toliko dugo, petcunjato kratko urezano; posrednji cunj nije nikad u podini potanjen, nego je dugošiljat, kadkada i kratkoprikružen; postrani cunjevi riedko dvodielni, ponajviše svinjeni, veruge petlične razširene, riedko doli zatvorene; gornja plošina ravna, škurozelena gladka; doljna posve gola, kadkada medju ugljim i rebricam sitnokosmata; rebrice listne crljenkaste, na okrajku kratko i oštro-dvovrstno zubate.

Petlika listova: 3 1/2 do 4 1/2 palca duga, gola, crljenostriekana, iste postrane petiljčice crljenkaste.

Petiljke jagodnje: debele, žutkastozelene, naduvak mrk fino brazgotast.

Jagode: oble, kadkada na izliku jajolike, na sjevernih stranah i u hladu bliedocrljene; na suncu liepo crljene i kao jasno-ljubičine, crnkastopiknjate, veliko njuškate, poinješto debelokožne, zeleno i finomesnate, riedko dvoznate, jako sladke.

Imbrina je po cijeloj Hrvatskoj razprostranjena, nego njezina prava domovina je gora Susedska, Vrabče, Šestine, Sv. Šimun, Moravče, Psarjevo, Sv. Ivan: ona ljubi pjeskovitu, lahkopolornu zemlju i sunčani položaj; u obće kažu, da imbrina (n. p. u Štajeru) nedaje baš najbolje vino; nu to kod nas nebiva; naša vina Moravečka, Sv. Ivanska, Zagrebačka itd. gdje imbrina u obilju raste, veoma dobra su; imbrina daje mnogo sladkoće vinu, nu mnogo mirisa mu nedaje, zato dobra je, ako se mješa sa drugim vrstmi, koje su bolje mirodisne, ko što bi bio Moslavac, Žutabiel il Plavec. Koj hoće liepu imbrinu i iz nje sladku kaplju imati, nemora zabiti na to, da ona samo na sunčanom i pješčenom, il laporno pješčenom zemljištu lahkomo dobro uspjeva.

3. Bogoslav Šulek (1816-1895)

Izvrstno čokoće (Gospodarski list 7/1859:25)

Crljena kraljevina ili imbrina (rother Portugieser) kod nas je vrlo razprostranjena, al samo u suhoj zemlji i na toplu položaju jeste njezino groždje rujno, pravo sladko i slatno; a u ilovači i hladu ostaje groždje sivo-crljeno, ili bliedo i vodeno. Ovo će nam razpraviti prepirku, da-li valja vino od crljene kraljevine. Gdje raste u primjerenu tlu i gdje ima dovoljno sunca, ondje će se vinogradar pohvaliti njenom kapljicom, a osobito ako medju kraljevinom ima i starine, žute bieli itd.; a gdje kraljevina stoji u težkoj i hladnoj ilovači, pak ako je još izmiešana kiselom zelenikom, ili vodenom lipovinom - ondje se bome nanadaj dobru vinu, jer slabo će ti kada sasvim dozreti kraljevina, a kamo-li zelenika; ovdje ćeš dakle najbolje uraditi, ako crljenu kraljevinu zamieniš ranom modrom (modra kraljevina ili vlaška modrina, blauer Portugieser), koju smo u prošlom broju opisali, a zeleniku smo već prije osudili. sada ćemo jošte kazati, osobito mladjim nevještijim gospodarom, zašto ilovača tako smeta dozrijevanju groždja. Piesak i lapor ili krš tako se znadu napiti sunčane topline, da ju dugo drže i kad sunca nestane, one dakle griju čokoće i noći; ilovača pako ma kako ju sunce grijalo, kako ovo zadje, pušta odmah svu toplinu, te je zemlja noći vrlo hladna. Ovo je veoma važno pod jesen, jer znamo, da bez topline nijedno voće (sad) nedozrieva.

To i jest uzrok, zašto smo preporučivali za tešku i ilovastu mekotu rano groždje, koje onda već dozrieva, kada kod nas ima jošte pripeke, naime u prvoj polovici Rujna (Sept.), a kasnije kod nas vrieme obično zahladjuje, pozno groždje dozrieva dakle samo ondje, gdje ima dovoljno topline.

4. Bogoslav Šulek (1816-1895)

Hrvatska kraljevina (Gospodarski list 34/1863:137)

Vino nije samo plodina = Naturprodukt, nego je i tvorina = Kunstprodukt; dobru se dakle vinu hoće ne samo prirodne ugodnosti nego i čovječje vještine.

Albert Štriga već više godina ne žali troška ni truda, da naše vinogradarstvo i vinarstvo na viši stupanj izvede; a možemo kazati, da mu je njegovo nastojanje urodilo napokon liepim rodnom, te je iz naše obične kraljevine izveo kapljicu, kojoj treba para potražiti.

Mislim, da ću ugodit štiocem, ako im razložim, kojim je putem do toga povoljnoga rezultata dospio. G. Štriga je tu stvar evo ovako pripoviedao uredniku² Gospodarskoga lista:

Započnem odmah iste godine 1858., i to svakojakih probah, iz medju kojih sviuh ništa nije bilo, nego li puki troškovi.

Godina 1860. bijaše najgorja za mene. - Misleći "propalo je sve, neka propadne i ovo malo zločesta vina", odvažih se i opet, da iz onog zločestog groždja načinim, što ću bolje moći, najsladjega vina, i to tako da ništa neprimiešam, kiseloga znao sam da dosta imademo, nebi-li se dalo načiniti sladko?

Ova proba podje mi za rukom, te sam dobio tako sladka vina, da bi ga mogli samo oni piti, koji su kadri piti Frontignan. - Bilo je i na zagrebačkoj izložbi g. 1862., nu tamo su njeki kazali, da je decoct, Eingesottenes, da nije istina da je naravno, jer da ima u njem sladora.

Ova pohvala me prinuka, da sam buduće godine 1861. opet sijaset pokusah činio, jer je u Okrugljaku opet mnogo i jako dobra vina naraslo. Prvo je nalik na Frontignan; drugo je manje osladko, nego mirisnije, po nješto rezko; treće je bielo, od čiste kraljevine napravljeno - i ovo je vino ono, koje sva moja vina daleko nadkrili; ovo je vino upravo onakovo, kakovo sam želio za ukus inostranski načiniti; ovo je vino, ne samo po mom, nego i po mnenju sviuh, koji su ga kušali, najodličnije."

Ovako Štriga veliča svoju kraljevinu. Svi koji su to vino kušali, pohvalom ga obasuli.

Glavna je stvar zrelo, da prezrelo groždje, i to čista kraljevina, dakle baš ona fela, za koju se kod nas obćenito vjeruje, da nevalja sama za vino, jer se ovo lasno kvari, a za dugo se nikako neda držati. Ovo je sve istina; kad se s kraljevinom nepostupa pametno; a što se može iz kraljevine izvesti umnim

² Bogoslav Šulek uredjuje u ime glavnoga odbora Gospodarski list od 7. siječnja 1858. do 11. siječnja 1866. godine. On uređuje i Danicu prvi časopis na hrvatskom jeziku (1841)

postupanjem, dokazao je evo g. Štriga. To je i njegova dika, jer upravo kraljevina je naše obično groždje, upravo nje ima kod nas najviše, te joj je ovu nepoznatu cieniu na vidik izneo.

Ovako zrela kraljevina, kad se ociedi i u sud metne, pokle se je oprostila suvišne sluzi (šlajma), počne za kratko vreti, i sad je glavna stvar, da se to vrenje neprekine. To biva onda, kad nastane velika studen; jer kao što je razložio g. Žulić u prvašnjih brojevih Gospodarskog lista, vrenju vina se hoće 15 - 30 stupanjah topline, koje neima u naših pivnicah preko zime. Da se prekinuće vrenja zaprieći, treba pivnicu dobro ložiti, ili pako vino u loženoj sobi držati. Takovim postupanjem postiže se to, da je vino, vreć neprestano dok nedovri i nedozri, bude za 10 mjesecih posve zrelo, kao da je već 3 - 4 godine u podrumu ležalo.

5. Dragutin Stražimir (1821-1891)

Imbrina (Kraljevina) (Iz knjige Vinogradar, Varaždin 1870. pretisak članaka objavljenih od 1867-1870. u listu "Pučki prijatelj")

Imbrina daje vrlo sladko, voljko vino, jakougodnoga teka računa se groždje i medju zobatice. Vino od same imbrine, kažu, da se rado nedrži, nu g. Al. Štriga u Zagrebu, vrli vinogradar, tako plemenito mirisno vino iz nje izvadja, da je ljetos 300 flašah od pol oke (mecla) svaku po 3 fr. gospodi prodao. - Evo što pamet i znanje valja. Kad bi imao tko toga gospodina podupirati, liepo bi mogao on i nas poučiti, da takova vina proizvodjamo.³ Groždje od toga trsa u nizi i hladovini ostaje bledo i rado gnjije, u visu liepim, zdravim plodom rodi. Mošt (šira) od imbrine primješan moštu od moslavca daje jedno od prve dobrote vino, i glede jakosti i mirisa i glede stalnosti. Takove smiesi vino proizvodja jedan moj susjed, pa mu je ono daleko na glasu, i u dobru cieniu se traži.

Od naših domaćih vrstih od sada izpitanih naizvrstnije su fele: 1. Crvena kraljevina (Rother Portugieser.)

(Poslije kraljevine se navodi još 12 domaćih sorata: 2. Dišuća ranina, 3. Crvena žarjevina, 4. Moslavac, 5. Kosovina ili prava crnina, 6. Modra kadarka, 7. Modra zdenčajka, 8. Plavičina ili topolina, 9. Biela krščina, 10. Zelena ili žuta ranina i morščina zvana, 11. Dinka, 12. Slankamenka u Sriemu i 13. Bieli i žuti Kleščec

6. Ivan Belostenec (1594-1675),

Riječi o trsu, grozdu i vinu (Iz Gazophylacium I i II napisanog do 1675. a izdanog 1742)

Trs. (D.) loza: (po drevu raspeljan, raspjet po zemlje, na dalko i široko raspeljan, raspeljan za sencu čardaka, na visoko drevo speljan, na brajde speljan,

³ Prvi putujući gospodarski učitelj u kraljevini Hrvatskoj Albert Štriga počeo je rad predavanjem u vinogradu umirovljenog majora i posjednika Tresića u Gjurgjevcu 1877. godine. Vlada ga šalje uz paušalnu primjernu nagradu ili uz polaganje računa a ne namješta!

koji se z korenem sadi, jako i obilno rastući, koji sim tam raste, nizek z glavicum ili hrgum iz koje mladje pušča, trikrat v letu rodeči, rani, nakoljen, črni, beli)

Trsek. (D.) Lozica. Trsje. Trsišče. Trsja delavec, Trso-nosni, Trso-saditel. Rezač trsja

Trsov (reznik, lucen, pupek, kol, oko, grebenica, mast)

Lozje. Rožje. Rože.

Rozgva: (ka od korena raste, iz koje shaja pupje i mladice plodne al neplodne, prirezana, odrezana, jednoga leta, dugša od drugeh, fačuk, tvrda, prez grozda)

Trsje, Gorica, Vinograd: (znova zasaden, več fele trsov, plešiv, nakoljen; sadim, obrezujem, kolim, kopam, drugoč kopam, plevem)

Rezanje vinograda. Vinogradišče.

Vinogradski (kol, vinjak ili koser s kem se reže, klet, gorice).

Pudar ili čuvar trsja. Pudarnica

Grozod od trsa, Trsa plod, Grozdek, (D. od loze) grozd.

Metafora: Kup pčel viseči kot grozd.

Grozda jagoda. Jagoda grozda puna pečkih.

Grozdeni sok. Grozdene pečke. Pečka grozdove jagode. Pečkast.

Petlovje na kojem jagode vise. Čehulica, čehulja od grozda.

Grozdist kaj grozde ima ali jagodje na spodobu grozda.

Grozdje donašajuči, grozdonosni, grozdoplodni, grozdoroden.

Fele ili vrsti grozdja: (kozji cecek, kozjak; muškatel, muškatno, muškat, (D.) pčelino, muškatio; volovina, podbel, morščina, (D.) Trebidrag i vsako rano, pčele kruto na nje sile; hitro i brzo zrelo koje, ako hočeš, da ti jošče hitreje bude zrelo, tak je gusto krat prahom posipavaj, kakti i trs okol korena; tvrde jagode; kosmato; zmešano ili več fel; na suncu posušeno; prez pečke; zrelo; na pol zrelo; slatko i puno mošta, namoštno, (D.) opolito, vinovo; kesno; podugovato; dobro za zobanje; iz kojega ne biva vino, neg je samo za zobanje; ko se spravlja, da se ž njim u napredek začinja; nezrelo; kiselo; primehko, prizrelo; mehko; debelokožno; vno go tropno; gda počinja zreleti i več farb dobivati; črljenkasto; belo; črno; divje, Vinika; Grozdiče suho (kramarsko, primorsko), cibebe, (D.) zibib.)

Bratva vinska, Branje grozdja, (D.) Jematva, Jemanje, Trganje, Trgatva. dobra bratva goric Bratvica. (D.) jematvica

Brač, pobirač, (D.) trgač, jemač.

Bračica, (D.) trgačica, jemačica.

Paperkujem, grozdje po obranom vinogradu pobiram

Mošt: (samotok prez prešanja ali gnetenja, koji prvo prešanja v kopanju curi; prešan, kuhan, na tretinu kuhan). kisanje mošta

Pevnica, klet (D.) konoba. Pevnica pod zemljum, podrum,

Pevnice vinom napuniti

Posude vinske: Sud. Sudič. Bačva. Bačvica. Ardov. Ardovič.

Brenta ili putna. Barila. Lagva. Lodrica

Prazna barila, prijatele ne brojila.
Dokle vine z lagve teče,
Na pomoč ti vsaki leče.
Gda osehnu lagvi duge,
Sam ostaneš i prez sluge.

Vinotočka. Pipa. Cuk čez kaj se vino iz lagva vleče.
Heber, nategača, rudelje kojem se vino iz suda van poteže
Lakomica, Levalka. (D.) levak, levka,
Preseka posuda vu ke se grozdje na prešu zvaža,
Preša, (D.) Tisk. Trop. Drop. Tropine. Tropinjak (kruh od tropa)
Pehar veliki, koršol, u kom se vino k stolu nosi
Pehar za mešanje vode z vinom. Peharec, Peharčec
Srabljivčec, peščeni peharec.
Peharnik, (D.) Podčašnik. Peharnikovica. Peharničija.
Posuda vinska, posuda vinska obla i duga
Posuda u ke se vino hladi.
Posuda na remenu v ke se vino nosi.
Posuda za pranje kupic.
Posuda u ke se mošt kuha za korenek ali pelinek
Vinski (žmah, meh, pehar, peherčec, vrč, vrček, koršil, koršilič,
lagev, barila, lodrica vu koje se nosi ali čuva vino, lagvič, lodrica, bedenj, heber ili
cuk, sud, trs).

Vrč. Vrč z dvemi preruči. Vrček.
Posl. Teško je proti vetru iti,
Teže z prazna vrča piti.

Koršol u kojem se na stol vino nosi. Koršolič v. vrček
Kupica. (D.) čaša. Kupička (D.) Čašica
Kupa. (D.) čaša visoka z preruči.
Kupa velika ali pehar za zdravice ali Bilikum (Scl.) Dobrodošnica
Vino: (čisto ili samo, dobro, vodeno, črljeno, rumeno, ruso, rožično,
zlatoga lica, letošnje ili novo, jedno-letno, dvoj letno, trojletno, precejeno,
od droždih razlučeno, na polovicu pokuhano, na tretinu pokuhano, staro,
z medom i prprom kuhano, žgano, iz podbranja, muškatno, samotek ko
se samo prede tlačenja oteče, prešano, glavobolno, razbojno, ko hitro
opoji, stalno, nestalno, ko vnogo let stati more, ko nemre dugo stati,
trusno, sedinasto, pretočeno, ko se vleče, lepe duhe, hman duhe,
žmahno, nežmahno, sladko, sladko iz grozdja na suncu prevehnenoga,
oštro, mehko, trpko, kiselo, octeno, tiho, sladko i ljubljeno, izhlapljeno,
domače, zvansko, lagodno, siromaško, težačko, mutno, vsaseno ko je
odkisalo, kipuče, iz jagrišta ali grozdja nezreloga, ščišćeno, u grozdju,
malvasija, pelinek, velikoga korena, začinjeno, grčko, iz grozdja na suncu
sušenoga, gospodsko i vrlo vino, podrobne metice dišeće). Vino
(pretačem, vračim)
Koji v trbuh vino riva,

Ništar v srcu ne zakriva.
Kada koji vino toči,
Z vodum vusta on ne moči
Vinopija, koji prekoredno pije. Vino-pijec. Vino pivka,
Vino-roden. Vinen. Vinska (duha, juha, jagoda).
Vinske (drožde, pečke).

OLD CROATIAN GRAPE CULTIVARS

SUMMARY

A list of 1100 names of old Croatian grape cultivars is presented together with some regional and agronomic trait data. Most of the names were published by Šulek (1879). These names were collected from old manuscripts and books dated from 1415. The list is supplemented with names collected from a number of ethnographical papers published from 1896 to 1989 in Zbornik za narodni život i običaje (Anthology of national life and customs). This information will be very useful in germplasm collecting and characterization for Croatian Bank of Plant Genes.

IZVORI PODATAKA I LITERATURA

1. Belostenec, I. *Gazophylacium I i II*, Zagreb 1742
2. Bulić, S. *Dalmatinska ampelografija*, Zagreb, 1949
3. *Gospodarski list* 26 i 32/1857, 7/1859, 34/1863
4. Stražimir, D. *Vinogradar*, Varaždin, 1870
5. Šulek, B. *Jugoslavenski imenik bilja*, Zagreb, 1879
6. *Zbornik za narodni život i običaje*, Zagreb, 1/1896-51/1989

Adresa autora - Author's address:
Prof. dr. sc. Franjo Šatović
Agornomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Svetošimunska 25
HR-10000 Zagreb

Primijeno - received:
15. 12. 1999.